

Eleki Krónika 2002. július

Az "ELEKÉRT" érdeméremmel kitüntetett: Gerhard Ament

Kétévente a világtalálkozónk, köztes években augusztus 20-án tartott ünnepségeink az alkalmai az "Elekért" érdemérem átadásának. Ebben az esztendőben - elfogadva Josef Schneider úr, ezzel a kitüntetéssel már rendelkező német állampolgár javaslatát - , a németországi Allerheim Város polgármestere, Gerhard Ament úr szolgált rá tisztességgel az elismerő címre. Az indoklást az eleki képviselő-testület is elfogadta, amely ekképpen hangzik:

"Gerhard Ament 1993 óta áll szorosabb kapcsolatban Elek Város lakóival, 1994 óta pedig Elek Város önkormányzatával is. Gerhard Ament édesapja, Áment Antal Elekről származik. A magyarországi termőföldek privatizálását követően igen nagy számú családnak nyújtott segítséget mezőgazdasági gépek Németországból történő beszerzésében. Ezeket a gépeket ő Németországban felvásárolta, majd adományként, ingyenes fuvarszközökkel, több kamionnyi mennyiségben Elekre szállította. Ez a segítség akkor többek számára biztosított lehetősége arra, hogy mezőgazdasági tevékenységet indítsanak el Eleken. Az önkormányzati munkában az egyik legönzетlenebb segítséget Elek Város Polgármesteri Hivatala Gerhard Ament úrtól kapta és kapja. Az információk gyűjtésében, tájékoztatásban, kapcsolatok építésében, a két ország és település közötti európai kapcsolatok megteremtésében és ápolásában elsőként számíthatunk segítő munkájára. 1996-ban Elek Város Önkormányzata személygyűjtő autót vásárolt, illetve részben ajándékként Németországból, Ludwigshafen Város önkormányzatától kapta, ami azóta is folyamatosan üzemel. A jármű beszerzésében Gerhard Ament önzetlen segítséget és jelentős anyagi támogatást nyújtott az önkormányzatnak. Gerhard Amentnek felesége és két gyermeke van, immár 3. ciklusát tölti polgármesterként Allerheim élén, illetve a járási önkormányzatnak tagja." A kitüntetett Ament úrnak szívből gratulálunk és megköszönjük mindazt, amit Elek fejlődéséért, megsegítéséért tett.

T.R.K.

Elek első embere Klemm István lett

Azok az érdeklődők, akik eddig mindig az Elek Tv-ből figyelemmel kísérték a képviselő-testület munkáját,ők ezek után csak az őszi helyhatósági választások lezajlása után tehetik meg ezt ismét, hisz erről is döntöttek a képviselők abból a célból, hogy senki se hátráltassa az érdemi munkát kampányizú hozzá- szólásokkal. A július 19-i, újabb rendkívüli ülésen a képviselők nagy többsége úgy döntött, hogy csak maradjon meg a korábbi szokásrend, vagyis továbbra is lesznek élő TV-s közvetítések! Az Eleki Krónika sem szeretne lemaradni ezeknek a fontos eseményeknek az informálásáról, ezért első kézből, havonta /ahogy most is/ Klemm István alpolgármestert kérdezve

próbáljuk összefoglalni az ülésen történt legfontosabb dolgokat. Most pedig nézzük a legutóbbi történéseket!

A 2002. július 2-ai ülés első napirendi pontja Kecskeméti János polgármester lemondása volt. A polgármester 2002. június 30-án írásban lemondott, amit a testület a július 2-ai ülésen el is fogadott. Arról is döntés született, hogy a helyhatósági választásokig Klemm István társadalmi alpolgármester veszi át a polgármester feladatait, így természetesen megváltozott "Elek első emberének" tiszteletdíja is /havi bruttó 130 ezer Ft és 50 ezer Ft költségterítési hozzájárulás/.

A képviselők támogatták azt is, hogy a Pénzügyi és Településüzemeltetési Iroda kapjon klímaberendezést, hisz itt a zsúfoltság és a számítógépek miatt a hőmérséklet állandóan 30 C fok felett van.

Az alpolgármester beszélt még arról is, hogy valószínűleg az idei világtalálkozó programjait is módosítani kell, mert a pályázatok egy részét nem támogatták, így valószínűleg az idén nem nyílik meg a magyar-román határ Elek és Ottlaka között! A testület hozzájárult ahhoz is, hogy készüljön el egy pályázat a főtéri park felújítására, bővítésére, beleértve az ivókút újbóli üzembe helyezését is. Klemm István beszámolt arról is, hogy dr. Szabó Péternek köszönhetően nagyobb mennyiségű szállítmány /ágy, szék/ érkezett Németországból. Az eleki szociális otthon lakóinak életfeltételei javulhatnak ezáltal is, mely szállítási költségeihez az önkormányzat is hozzájárult.

Végül, de nem utolsósorban megtudhattuk azt is, hogy 2002. július 18-án, 10 órakor ünnepélyesen átadásra került a Széchenyi-terv keretében a Gazdasági Minisztérium támogatásával épült eleki szociális otthon /Gyulai út 15./ A beruházás teljes költsége 63.452.000.- Ft, a támogatás összege pedig 48.794.000.- Ft. Köszöntőt mondott Klemm István alpolgármester. Az ünnepi beszédet pedig Domokos László, országgyűlési képviselő és a megyegyűlés elnöke, illetve Tóth Imre, a térség parlamenti képviselője mondta.

Rapajkó Tibor

Köszöntjük Elek Város legidősebb lakóját!

Akit a világtalálkozónkon, mind legidősebb eleki lakost köszönhetünk immár második alkalommal, Borbély Sándorné, született Fómer Erzsébet. Ez év október 8-án ünnepli majd 98. születésnapját. Nem tősgyökeres eleki, hanem szarvasi születésű, de már 23 éve eleki lakos. Hosszú életéből csupán néhány adattal kívánunk szolgálni tisztelt O l v a s ó i n k n a k . Erzsike néni 1904. október 8-án született Szarvason s 1979 májusáig élt ott. Felvidéki német családból származik. Család- jukban öt gyermek nevelkedett. Sajnos a testvérek - Erzsike néninek 14 éves korában - árván maradtak, a gyermekek szinte egymást nevelték. 1941-ben ment férjhez Borbély Sándorhoz, akivel 37 évet éltek együtt. Két gyermekük - Ilona és Sándor - születtek házasságukból. Erzsike néni 63 éves koráig dolgozott. Fürge, kicsi asszony volt. Munkahelye a Szarvasi Járási Bíróság volt, ő maga hivatalsegédként tette tiszteleggel a dolgát mindvégig.

Férje halála után 1979-ben költözött Elekre kedves leányához, Ilonához, a városunkban mindenki által ismert és tisztelt Cila óvónénihez, akivel és három unokájával igaz szeretetben éltek együtt egészen a közelmúltig, Erzsike néni egészségi állapotának sajnálatos megromlásáig. Amilyen szeretettel nevelte gyermekeit, ugyanolyan örömmel és imádattal volt unokái felé is. Betegsége sajnos már nem teszi lehetővé, hogy személyesen köszönthessük, mert ágyhoz kötött beteg. A város által neki szánt ajándékot és virágot, a születésnap tortát leánya veszi át Klemm István alpolgármester úrtól.

T.R.K.

70 év békében, boldogságban

A “leg...”-ek sorában igencsak kurióznak számít, hogy a 70. házassági évfordulójukat ünneplő Radics Sándort és feleségét, Papp Virágot köszönhetjük sok szeretettel. Ha mesemondók lennének, úgy is fogalmazhatnánk: “széles e hazában alig akad párjuk”, hiszen mindketten túl vannak már a 90. évükön, melyből húségben és boldogságban /a kicsi rosszakat elfeledve/ 70 évet együtt töltöttek el. Lantos Mihályné írásában a következőket tudhattuk meg róluk: (T.R.K.)

Talán úgy is kezdeném írásomat, hogy “megkésett köszöntő a 70. házassági évfordulóra”, mert bizony közeli és távoli környezetünkben kevés ember mondhatja el magáról, hogy rövidesen megéri a 95. évét és ebből békében, boldogságban 70 évet kedves feleségével töltött. Ilyen ember Radics Sándor bácsi, akit meglátogattam otthonában. Kedvesen, korát meghazudtoló fiatalossággal fogadott. A visszaemlékezései olyan elevenek voltak, mintha minden tegnap történt volna, “pedig nem volt könnyű é l e t e ” .
1907. december 17-én Méhkeréken született. Heten voltak testvérek. Szülei az akkori viszonyoknak megfelelően hónapos, napszámos munkából éltek. Bátyját az I. világháborúban elvesztették: “eltűnt“, ennyit mondtak a családnak. Két elemi osztályt végzett, aztán a tanítót is elvitték katonának, így nem tudtak iskolába járni. Egyet meg kellett tanulnia: becsületesen dolgozni, s ez végigkísérte egész életében. Kisgyermekként kezdte a szolgálást Gyantén, Sarkadon, Kevermesen, Gyulán. 1929-ben meghalt az apja, később az egyik nővére, az öröksége 1 kataszteri hold volt és egy házhely. 1932-ben megnősült. Felesége Papp Virág, akivel a mai napig békében, boldogságban egymást segítve élnek. Hat családjuk született, 4 lány és 2 fiú. Mindnyájukat igyekeztek taníttatni, pedig abban az időben igen ritka dolog volt, hogy egy nagyon egyszerű ember gyermeke érettségi bizonyítványt szerezzen. A tsz-ek alakulásakor belépett a tsz-be (1962). Akkoriban a gyulai tanyákon éltek, jószágot tartottak, dolgoztak mindent vállalva. 15 év után ment nyugdíjba. A munka ezután is életszükséglete volt, ezért tudták minden gyermeküket elindítani az életbe útravalóval. Marika lánya azt mondja, hogy soha nem érezték azt, hogy nagy a család, minden gyermeknek volt eljegyzése, lakodalma, megfelelő segítsége. Anyukájuk néha még külön is “pótolt”, hogy ne érezzék hiányát semminek. Sajnos Sándor bácsi felesége 7 éve beteg. 5 évig lányai felváltva ápolták, most Marika lányánál és családjánál élnek, mert több gondoskodásra van szükségük. Idős napjaikat

gyermekeiken kívül 14 unoka, 22 dédunoka és 1 ükunoka ragaszkodó szeretete teszi szerezhetővé.

Megkérdeztem, hogy mit jelent számukra ez eltelt 70 év? A válasz az volt, hogy mindvégig megértésben éltek, nagy dolgokban soha nem vitatkoztak, a kicsiket meg elfelejtették. A hosszú, boldog élet titka az egymás megbecsülése és az Istenbe vetett hit. Sándor bácsi nem tud imádság nélkül lefeküdni, erre még a nagyapja tanította. Kedves Sándor bácsi és Virág néni! Megkésve, de további életükben nagyon jó egészséget örömet, boldogságot, minden jót kívánunk a hetvenedik házassági évforduló alkalmából.

Lantos Mihályné

Az "Év Pedagógusa"

A kitüntető cím többnyire egy egész élet munkásságát fémjelzi, általában több évtizedes szorgos, lelkiismeretes, értékes tevékenység elismerése. Ebben az esztendőben három pedagógus részesült ebben a kitüntetésben. Minden bizonnyal városunk lakóinak túlnyomó többsége tisztelettel emlegeti nevüket, egyetért a iskolák vezetősége által felterjesztett személyekkel, akiket méltónak tartottak arra, hogy a sok jó pedagógusunk közül az év legjobbjának ismertek el. Tudjuk, hogy ez nem csak az év, hanem évtizedek munkájának az eredménye s - talán - jutalma.

RUZSA ANNA az Eleki Román Iskola tanára, román-rajz szakos tanári diplomáját a Szegedi Juhász Gyula Tanárképző Főiskolán 1967-ben szerezte meg. 1975 óta dolgozik Eleken s úgy tapasztaljuk, hogy méhkeréki származása ellenére is igazi elekivé vált. Pályafutása alatt lelkiismeretes, kiemelkedő munkát végzett mindig. Tanítványait igyekszik sikerélményekhez juttatni. Nagy gondot fordít a tehetséges tanulókkal való foglalkozásra, ugyanakkor nem feledkezik meg a gyengébb képességű tanulók felzárkóztatásáról sem. A helyi vetélkedők aktív szervezője. Középszintű vezetői szerepet mindig elvállalt. Az alsós munkaközösségnek évek óta vezetője. A kezdő pedagógusokat nagy türelemmel segíti pályájuk kezdetén. A román anyanyelvi oktatásban kiemelkedő munkát végez. Nagy örömmel és lelkesedéssel végzi a helyi hagyományok ápolását, átadását tanítványainak. A román kulturális és tantárgyi vetélkedőkre olyan szinten készíti fel a tanulókat, hogy szinte minden alkalommal helyezéseket érnek el. A szakmai továbbképzéseken és a helyi tantervek kidolgozásában is mindig részt vállal. A szülőkkal, tanítványaival és a kollegáival is kifogástalan a kapcsolata. Ruzsa Anna már nyugdíjas, pihenhetne. Ennek ellenére ma is minden nap dolgozik, tovább tanítja a kicsi, alsós diákjait.

SOMOS LÁSZLÓNÉ sz. Schimpl Teréz szintén a Szegedi Juhász Gyula Tanárképző Főiskolán szerzet diplomát a békéscsabai tagozaton. Matematika-rajz szakra nyert felvételt, majd a rajz szakról átjelentkezett fizika szakra, így 1969-ben matematika-fizika szakos diplomát kapott. 1966. augusztus 1-jén került az Eleki Általános Iskolába, s mint gyakorló tanító folytatta tanulmányait a főiskolán. Tantárgyait igyekezett megszerettetni tanítványaival. Mind az iskola vezetése, mind a szakfelügyelet mindig elismerte

munkáját, hozzáértését. Osztályfőnökként igyekszik a tanulók minél alaposabb megismerésére, fejlesztésére.

A szülőkkel a kapcsolata sokirányú és tartalmas. Rendszeresen vezet szakkört és felzárkóztató foglalkozást. Versenyekre készíti fel tanulóit, akik megyei, országos versenyeken eredményesen szerepelnek.

Tagozatvezető volt és matematikát tanított évekig a dolgozók esti gimnáziumában. Felnőtt tanítványai is tisztelték.

Mindig aktívan kivette részére a munkaközösségek munkájából. Volt az iskola takarékosági megbízottja, pályaválasztási felelőse, ifjúságvédelmi felelőse és az osztályfőnöki munkaközösség vezetője is.

SINGER FERENC tősgyökeres eleki, hiszen itt végezte általános iskolai tanulmányait és a helyi gimnáziumban érettségizett. 1973-ban végezte el az egyetem matematika-fizika szakát. Középiskolai tanári diplomával a zsebében hazajött, és a volt általános iskolájában kezdte a pedagógusi hivatás gyakorlását.

Rendkívül széleskörű műveltsége, és az ezzel párosuló szerénysége hozzájárult ahhoz, hogy a volt tanárai rövid időn belül egyenrangú kollégának tekintették. Alapos szakmai felkészültsége eredményeként egy éven belül óraadóként a helyi gimnáziumba hívták meg mindkét szakjának tanítására.

A hátrányos helyzetű, gyengébb képességű tanulók felzárkóztatására mindenkor nagy gondot fordít. Vallja, hogy mindenkivel el lehet sajátítani a tantervi minimumot. Önzetlenül korrepetál, felzárkóztatási szakmai és nevelési munkát végez. Tanítványaihoz mindig bizalommal, szeretettel és tisztelettel közelít.

1980. szeptember 1-től óraadóként a helyi Mezőgazdasági és Ipari Középiskolában tanít. 1990-ben az iskola státusza megváltozott, önálló lett. Az addig végzett átlagon felüli szakmai és nevelő munkája alapján általános igazgató-helyettesi megbízást kapott. Szeretetteljes következetességgel, nagy emberséggel és szorgalommal igyekszik tanári és vezetői munkáját úgy ötvözni, hogy tanítványai és kollégái érdekei a lehető legoptimálisabban valósuljanak meg. A nevelőtestületben szakmai példakép és meghatározó egyéniség. A tanulók és szülők körében is elfogadott tekintély, tisztelet övezi, hiszen a nappali képzés mellett a felnőttképzésben is jelentős részt vállal a minőségre törekedve.

Elemző, innovatív, érdeklődő egyéniség, környezetét is rendszeres önképzésre, továbbképzésre biztatja, melyben példát is mutat.

Családközpontú egyénisége, harmonikus családi élete, áldozatvállalása is jó példa lehet sok család részére.

A német kisebbségi önkormányzatban, az egyházközösség munkájában is önzetlenül részt vesz.

Elek Város Képviselő-testülete emberi, nevelői, pedagógiai, szakmai, a település érdekében végzett kiemelkedő munkájuk elismeréseként mindhárom pedagógusnak az "Év Pedagógusa" kitüntetést adományozta.

Az Eleki Krónika szerkesztősége csatlakozik a felterjesztő intézmények és a kitüntetést odaítélő testület véleményéhez, és szívből gratulál a kitüntetetteknek. További sok sikert, eredményekben gazdag életet és nagyon jó egészséget kívánunk!

Előkészületek

2002. július 8-án közös ülést tartott az eleki Német Egyesület és a Kisebbségi Önkormányzat a városi könyvtárban. Az egyetlen fő téma a világtalálkozó volt. Az ülésen a kisebbségi önkormányzat elnöke, Nádor Mária beszámolt arról, hogy eddig hogyan haladnak a világtalálkozót előkészítő munkálatok, illetve ott, ahol szükséges volt, megbeszélték a konkrét feladatokat. /Most mi főképpen csak olyan dolgokról szeretnénk írni, amelyek nem szerepelnek a programfüzetben./ Az egyesület és az önkormányzat pl. arról is döntött, hogy kik fogadják a vendégeket augusztus 2-án, pénteken a tangazdaságnál. Az ünnepélyes megemlé-kezéseket és koszorúzásokat a következő helyszíneken tartanak: Kiűzetési emlékmű, Harruckern-tábla, r.k. temető. Ennek a napnak a délutánján a Német Házban fogadják az 50 fős riedeni csoportot is. Augusztus 4-én, vasárnap a folklórdélutánon divatbemutatót /helyi német viseletek/ is láthatnak az érdeklődők. Az egyesületen és a kisebbségi önkormányzaton nem fog múlni az idei világtalálkozó sikere!

Rapajkó Tibor

Polgári kör alakul Eleken is

2002. július 15-én 26 eleki, illetve eleki kötődésű személy abból a célból gyűlt össze, hogy megalakítsa a helyi polgári kört. A helyszín most a Német Közös- ségi Ház egyik terme volt, az ü- lést pedig Kecskeméti János, volt eleki polgármester vezette le. Az ülés elején két gyulai, az idén végző jogászhallgató mondta el értékes gondolatait azzal kapcsolatban, hogyan és milyen célból lehet polgári köröket létrehozni. /Gyulán két héttel korábban már létrejött egy polgári kör/. Görgényi Ernő arról beszélt, hogy először a működés formáját kell eldönteni, mert lehet egyesületet is alakítani, de csak akkor javasolt ez, ha pl. szükség van pénzkezelésre is, ezért szerinte inkább öntevékeny köröket kellene lét- rehozni, mert ezt sokkal egysze- rűbb módon meg lehet tenni. Szükség van egy szabályzat megalkotásra is, melyet az elekiek a gyulai szabályzat mintájára kívánnak elkészíteni. Az előadó itt is megfogalmazta, hogy mi a polgári körök célja. Ezek a következők: informá- cióáramlás /mivel hazánkban továbbra sincs médiaegyen- súly!/, állásfoglalások megfogal- mazása, felkészülés az önkormányzati választásokra. /A jobboldali jelöltek ne induljanak egymás ellen. A polgári körök hangolják össze munkájukat./ Augusztus 20-án Szabadki- gyóson ebből a célból fognak találkozni a Békés megyei polgári körök. Ott ahol szükséges, különböző akciókat is lehet szervezni, hisz pl. Heves megyében az ottani megyei lap egyoldalúsága miatt bojkottálni próbálják ezt a napilapot.

Kovács Tamás nemkülönben érdekes dolgokra hívta fel a hallgatóság figyelmét: a mostani kormánypártok a sajtó döntő részében azt a gondolkodásmódot próbálják sulykolni, hogy többféle igazság van, ezekből válasszunk! Ez azonban nem ilyen egyszerű, mert pl. nem lehet/-ne/ megmagyarázni, hogy miért jó az, ha valaki titkosügynök volt /a diktatúrában/, de mégis megteszik! Ez a módszer sajnos ismert már az előző rendszerből is... Kovács Tamás is kiemelte az együttműködés fontosságát, hisz Gyula és Elek közel van egymáshoz, így pl. egy meghívott előadó mind a két helyen is találkozhat hallgatóságával. Az ülés végén a jelenlévők úgy döntöttek, hogy ideiglenes vezetőséget választanak dr. Oláh Jenő és Ruck Ferencné személyében, akik a következő ülésig elkészítik a kör működési szabályzatát, és így augusztus 8-án hivatalosan is megalakulhat az Eleki Polgári Kör is.

Rapajkó Tibor

Egy képzőművészeti kiállítás elé

Az Eleki Mezőgazdasági és Ipari Középiskola 2002. augusztus 2-án délelőtt 11 órai kezdettel tartja ünnepségét, melynek keretében Radványi György volt középiskolai tanár, iskolánk önzetlen segítője, támogatója nevét veszi fel intézményünk. Az ünnepség egyik kedves színfoltja lesz a Meskó Anna és Póka György pedagógus képzőművészek alkotásaiból összeállított kiállítás. A képzőművész páros nem ismeretlen iskolánkban, hiszen már másodszor örvendeztetnek meg képeikkel. A társszerzőség a szépirodalomban sem gyakori, a képzőművészetben pedig csak elvétve fordul elő. Kivételt képeznek a XIX. század közepe előtti metszetek egy része, ezek rajzolója és metszője többnyire nem azonos személy. A jelenlegi magyar kisgrafikában Meskó Anna és Póka György ilyen szerzőpáros. A közös ex-libriseken és egyéb kisgrafikákon Meskó Annáé a rajz és Póka Györgyé pedig a metszés a feladat. A képzőművészet általuk művelt egyéb területein külön dolgoznak. Jelentősebb képzőművészeti tevékenységet 1965 óta folytatnak. Póka György szabad grafikáin és festményein a tanya, a régi falu és a falusias kisváros életét ábrázolja realista felfogásban, nagy műgonddal, lírai oldottságú szelíd nosztalgiával. A művészpár munkásságával számos napilap foglalkozott, munkáik sok egyéni és kollektív tárlaton szerepeltek. Kisgrafikáik száma meghaladja a 680-at, festményeiket külön készítik. Köztéri alkotásuk a Gyulai Szakmunkásképző Iskola Leánykollégiumának homlokzatán lévő kb. 1000 négyzetméter nemesvakolat kompozíció. Képzőművészeti alkotásaik reprodukciói rendszeresen megjelennek országos és megyei folyóiratokban. Közös kisgrafikáik egységes művészi látást és világnézetet tükröznek. Sajátos stílusuk a modern értelemben vett realizmus és a lehiggadt szecesszió különös keveréke, amely egyszerre hagyományos és modern, tárgyyszerű és eszményített, egynyelvű és sokszólamú. A képi megfogalmazásban a határozott kontúrvonalak, a lényegretörő kifejezőmód és a mindig jól összefogott kompozíció játssza a legnagyobb szerepet: a gyakori virág- és famotívumok pedig nem csak szecessziós örökség, hanem a művészházaspár természetközelségének és poétikus érzélemvilágának tükröződése is.

A pénteken, az iskola központi épületében 13.30-kor kezdődő kiállítás megnyitójára szeretettel várjuk az érdeklődőket.

Lantos Mihályné

Napközis gyermektábor 2002

A napokban a Reibel Mihály Művelődési Központ mellett vitt el az utam, s a fülemnek nagyon kedves zajra, ricsajra, csivitelésre lettem figyelmes. Hamarosan személyesen is meggyőződhettem róla, hogy valóban itt valami nagyon fontos dolog történik. A ház vezetője, Árgyelán György úr tájékoztatott az eseményekről. A Művelődési Központ napközis gyermektábort hirdetett július 15 és 26. közötti időszakra olyan általános iskolás tanulók számára, akik ebben az időszakban nem tudnak egyéb elfoglaltságot találni. A finanszírozása is igen vonzó, hiszen a gyerekeknek szinte alig kell térítést fizetni (csak az utaztatást), a költségeket pályázatok útján és egyéb támogatások segítségével oldják meg. A tábor vezetője Árgyelán Erzsébet egyetemi hallgató. Segítői Juhász Mónika, Nikola Erzsébet, Vermes Krisztina és Radnóti Ildikó. A tábor kiszolgálói az Árgyelán házaspár. A program összeállításakor 30-35 gyermekre számítottak a szervezők. A nyitás napjáig 76 kisgyermek jelezte részvételét, majd hétfő reggel még két gyermek érkezett és így minden lehetséges hely betöltésre került. A program igen változatosnak ígérkezik. Rengeteg játék, gipszöntés, festés, rajzolás, agyagozás, gyöngyfűzés, varrás, vetélkedők, kirándulás szerepel benne. Ellátogatnak Vésztómágorra, megtekintik az emlékhelyet, a népművészeti tábort. Kirándulnak Ópuszta-szerre, ahol a gyermekek láthatják a Feszty körképet, ismerkednek a Magyar Nemzeti Emlékpark kiállításával. Tájékoztatót kapnak a román, a német, a cigány kisebbségi önkormányzat tagjaitól a régmúlt idők szokásairól, hagyományairól. Megnézik a román tájszobát és a német székházat. A programok sikeres lebonyolításában felnőttek is részt vesznek: Gallina Lajos, Gál László, Gera Krisztina. A tábor szervezői és a gyermekek köszönetet mondanak mindazoknak, akik valamilyen formában segítettek a tábor létrejöttét és annak sikeres lebonyolítását.

Lantos Mihályné

Iskolánk névadója, Radványi György

2002. június 28-án Békéscsabán a megyegyűlés a középiskola kérésének eleget téve az eddigi nevet /Mezőgazdasági és Ipari Középiskola és Diákotthon, Elek/ így módosította: Békés Megye Képviselő-testülete Radványi György Középiskolája és Szakképző Intézete, Elek.

Az iskolánk tulajdonában lévő Radványi-féle hagyaték alapján így tudtuk elkészíteni a leírásunkat: Radványi György Reisz György néven született Eleken 1924. június 25-én. /A nevét 1948-ban, a tragikus történelmi események miatt változtatta meg./ Édesapja, Reisz János,

aki nem sokkal az I. világháború után halt meg. Édesanyja, Molnár /Mahler/ Terézia. A család földműveléssel foglalkozott. Egy leánytestvére volt, aki még gyermekkorában meghalt. Családot nem alapított, édesanyjával élt annak haláláig. A szülőházát sajnos egy pár évvel ezelőtt lebontották. A polgári iskola I-IV. osztályát Eleken járta ki, majd a középiskolai tanulmányok következtek Békéscsabán. Itt az egykori Magyar Királyi Állami és Mezőgazdasági Középiskolában tett érettségit "jól megfelelt" minősítéssel 1943. június 18-án. Egyetemi diplomát a budapesti Magyar Agrártudományi Egyetem Mezőgazdaságtudományi Karán szerzett jó eredménnyel 1947. július 12-én. Így lett okleveles mezőgazda, de nem sokkal később továbbképezte magát, és megszerezte Budapesten 1948. június 26-án a gazdasági szaktanári oklevelet is, amely a következő tárgyak tanítására jogosította fel: mezőgazdasági vegytan, növénytermesztéstan, állattenyésztéstan, állategészségtan, mezőgazdasági üzemtan és számvitel. A megmaradt munkakönyvében csak három munkahely szerepel. 1952-54-ig a Gyulai Állami Gazdaságban agronómus, 1954-56-ig a Békés Megyei Magtermelő és Vetőmagellátó Vállalat, és 1956-84-ig a békéscsabai Rózsa Ferenc Gimnázium tanára, de tanított az ottani szlovák gimnáziumban is kémiát és biológiát, illetve számtalanszor volt osztályfőnök is. Tanári munkáját több alkalommal elismerték, hisz pl. 1962 június 3-án az oktatásügy dolgozója lett, illetve 1984. június 3-án pedig szolgálati emlékérmét kapott. Volt ideje arra is, hogy munkát vállaljon a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat Békés megyei szervezetében is, ahová 1962-ben lépett be, és amiért 1977. március 12-én emlékplakettet is kapott. Tudományos munkát is végzett, de talán túlzott szerénysége, időhiánya miatt nem szerzett doktorátust. /Kukoricaneveléssel, illetve helyi gyógynövények meghatározásával, leírásával is foglalkozott./ Legjobban valószínűleg az Eleken 1986-ban alapított kertbarát szakkörben érezte magát, ahol bőven tudta kamatoztatni szakértelmét. Neki is köszönhető, hogy egy két házhelynyi területen sikerült elültetni az egykor Eleken is honos szőlőfajtákat /51/, illetve ezt még kiegészítették egyéb hazai fajtákkal is /79/. Szerencsénkre ez a kert az önkormányzattól az iskola tulajdonába került, így tankertként használják iskolánk tanulói, így jelképesen tovább folytatják azt a sajtóságos hagyományőrzést, amelyet még Radványi Györgyék kezdtek el! Még életében támogatta önzetlenül az eleki Mezőgazdasági és Ipari Középiskolát. 1996. február 5-ei halála után, korábbi szándékának megfelelően iskolánk tulajdonába került /1997-ben/ 6,5 hektár szántó és 12 hektár legelő, amely korábban Radványi György tulajdonát képezte. Az iskola eddig úgy próbált emléket állítani nagy támogatójának, hogy halála után alig egy évvel, 1997. június 12-én emlékszobát avatott, ahol kiállították személyes tárgyait, mint pl. íróasztalát, okleveleit, fényképeit, de itt helyezték el szép szakkönyvtárának egy részét is. Az emlékszoba külső falára emléktáblát is elhelyeztek. Az iskolai ünnepek egy részét is ezen emlékhely előtt tartják, ami szintén több, mint jelképes azután, hogy az iskolánk immáron felvette egykori támogatója, Radványi György nevét. Radványi György egy igen nehéz korszakban élte le élete legnagyobb részét, hisz megélte a II. világháborút, a hazai némettség 1946-48-as kiűzetését, egy új diktatúra létrejöttét,

“egy szép új világ” tündöklését, de bukását is! Mindentől függetlenül meg tudott maradni embernek, hazafinak /a Hűségmozgalomhoz is csatlakozott!/, elekinek is, hisz csaknem 30 évig Elekéről járt be Békéscsabára. Arról is tudunk, hogy egyetemistaként Belgiumban folytatott tanulmányokat, de ő mégis visszajött abba a Magyarországra, amely felett akkor már igencsak gyülekeztek a viharfelhők. /Gyulán halt meg, sírja az eleki r.k. temetőben található./ Eleken ismerték, szerették, tisztelték. A helyi egyházközség oszlopos tagja is volt, hisz a helyi katolikus temető sorsát is a szívéen viselte. 1994-ben az irányításával sikerült megtisztítani a temető évszázados sírjait, de ő is segített az I-II. világháborúban hősi halált halt elekiek neveinek a felkutatásában, kiegészítésében, illetve a hősi emlékmű 1994-es felújításában is segédkezett. 1994-ben Elekért emlékérmeket kapott, amit még ereje teljében, a rá jellemző nagy szerénységgel át is vett. Egy eleki iskola névadásakor aligha lehetne minden szempontból megfelelőbb nevet találni, mint Radványi Györgyét. Az új névhez új címer is járul, amit még 2002 májusában az iskola vezetősége választott, illetve fogadott el a több, jelíges pályázat közül. A nyertes változatot az eleki Galina Lajos és R. T. készítette el. Az iskolacímer az eleki jelleget, illetve főképpen a mezőgazdasághoz való kötődést emeli ki. A négy részre osztott kerek talpú pajzs az Eleket is újrateremtő br. Harruckern János Györgyre /1664-1742/, illetve Elek város címerére utal. Az első és a negyedik mező kék, a második és a harmadik pedig vörös színű. /A vörös-kék szín a város zászlójában is szerepel./ Az arany színű ágaskodó ló az országos hírű lótenyésztési képzést szimbolizálja, a szintén arany színű szakácssapka a szakácsszakmát, az ezüst színű toll a gimnáziumi oktatást, a három búzaszálat tartó kar pedig a mezőgazdaságot jelképezi.

Rapajkó Tibor

Hollinger Antal nyomában

Az eleki Historia Domus szerint Hollinger Antal volt az első plébános /1734-40/, az 1724-es első nagy betelepítés előtt az itteni hívek Gyulához tartoztak /1724-34/. Ez az időszak mindenképpen embert próbára tevőnek tekinthető, hisz tulajdonképpen a semmiből kellett egy új hazát teremteni az Elekre érkező német telepeseknek, de akik nem sokkal később /1734. május 3. - október 31./ szembe találták magukat pl. a fekete halállal, a pestissel is. Az akkori Eleknek kb. a fele /148 fő/ meghalt ezekben a tragikus napokban, de pl. Hollinger Antal is a túlélők közé tartozott, és nem sokkal később vissza is tért szülőföldjére, a ma Bajorországban található Neuburg an der Donauban. /Az okot a rendelkezésünkre álló források alapján nem tudtuk kideríteni, de azért találtunk egy fontos levelet!/
A néhai eleki kanonok, Wagenhofer Ede /1911-1997/, aki lelkes lokálpatrióta lévén még 1972-ben egy levelet írt Neuburg an der Donauban Hollinger Antal után érdeklődve. Ezt a levelet nem találtuk meg, csak Michael Eckstein válaszát. /1972. december 2./ A helytörténeti, de egyháztörténeti jelentősége miatt fontosnak tartjuk bemutatni ezt a

levelet, amely valószínűleg most kap nagyobb nyilvánosságot is. /Az eredeti, német nyelvű szöveg az eleki plébánia levéltárában található./ Most pedig először, minden magyarázat nélkül nézzük ezt a számunkra igen becses levelet: “ Wagenhofer Ede kanonok úrnak, Elek, Magyarország. Igen tiszteelt kanonok úr! Örülök, hogy Önnek ma megköszönhetem a levelét és levelezőlapját, és végül be tudok számolni az Ön által kért neuburgi /Elekhez is kötődő/ dolgokról, amelyek után én kutattam. A városi plébánosnak és káplánnak sajnos nem volt ideje a Szent Péter templomban kereszteltek anyakönyvéből kikeresni Johann Anton Hollinger adatait, ezért én /Michael Eckstein/ vállaltam magamra a kutatás ”terhét”. Ki tudom jelteni, a Szent Péter plébánián Hollingert nem keresztelték meg 1650 és 1705 között, hisz nem találtam erre utaló nyomokat.

Ezek után a második legrégebbi helyi plébánia, a Szentlélek anyakönyveit is fontosnak tartottam megnézni. Itt találtam meg Johann és Christina Hollinger második gyermekét, aki 1702. szeptember 15-én született, sajnos itt az apa foglalkozását nem tüntették fel. A családnak öt gyermeke volt, három fiú /Johann Anton, Johann Martin, Adam Jakob/ és két leány /Maria Ursula, Maria Johanna /, de 1708 után már nem találtam az anyakönyvekben több gyerme- ket. Egy másolatot mellékelek az anyakönyvi b e j e g y z é s e k r ö l .

Nagy érdeklődéssel olvastam az Elek történetéről írt rövid összefoglalóját, amit szívből köszönök, mint ahogy az ünnepélyes harangszentelésről készült fényképet is. Mivel Elek nagyon közel van a határhoz, bizonyára korábban Erdélyhez tartozott. Az adott lakóhely nevéből kialakuló családnevek kérdése már nagyon messzire visz vissza, és amit bizonyítani csak nagyon ritkán lehet. A XI-XII. században alakult ki az a gyakorlat /német nyelvterületen/, hogy a nemesség az általa lakott településről veszi fel az úgynevezett családnevet. A Wagenhofer névben biztos, hogy egy germán előnév lakozik: “ Hof des...” - “a kocsi udvara”. Herzog Ludwigs von Bayern Saalbuchban 1311-ben megemlíti ezt a településnevet: “ Wuckenhofen ” . W. egykoron az egyik neuburgi plébániához tartozott /Marienpfarrei- Hofkirche/, és amely 1542-től 1617-ig protestáns volt, miközben 1591-ben önálló plébánia is lett. A Szent Márton plébánia-templom 1951-ig saját plébánossal és gazdasággal rendelkezett. Azóta önálló lelkeszség is, mert elszakadt Rohrenfelstől. A búcsújáró kápolnában /Marienwall- fahrtskapelle, “Gnadenfeld”/ több fogadalmi kép is található. A településnek ma /1972/ kb. 300 lakosa v a n .

El kellene jönnie Önnek ismét Bajorországba, illetve Neuburg- ba, a látogatása örömmel töltene el engem. Szívélyes üdvözlettel az Ön M. Ecksteinja." A géppel írt levél fejlécéről az is megtudható, hogy a levelet Neuburg an der Donauban adták fel, a pontos cím pedig: Nibelung str. 258 1/3. A levél írójáról nem sikerült megállapítani, hogy pontosan kicsoda. Valószínűleg nem pap vagy szerzetes. Hollinger életének nyomait kutatva sajnos nem sokat találtunk, de azért így is érdekes információkhoz jutottunk.

Azt viszont biztosan tudjuk, hogy a neuburgi, Szentlélekről elnevezett plébánián az anyakönyvekben vannak Hollingerekre utaló nyomok, de amelyekről nem lehet megállapítani, hogy pl. ez a család azonos-e azzal, amelyikből a “mi” Hollinger Antalunk is származik.

Az eleki plébánián mi nem találtuk meg azokat a levéltári másolatokat, amelyekre Michael Eckstein is utal, de ez nem olyan nagy "probléma", mert a most bemutatott levél is tartalmazza ezeket a dolgokat. Valószínűleg Hollinger Antal 1740-ben, mikor visszatért Neuburgba, ott nem lehetett plébános, akkor viszont hol? Bizonyára valamelyik mai németországi plébánia levéltárban megvan az írásos nyoma annak, hogy Hollinger Magyarországon, Eleken hat évet szolgált. Lehet, hogy az egykori eleki plébános még memoárt is írt, hisz pl. az újjátelepítés, a Péro-féle lázadás, de a pestis is mind olyan dolgok, amelyeket sohasem lehet elfelejteni. Jó lenne, ha többet tudhatnánk Hollinger Antáról is, hisz ő egymaga két mai országhoz, Németországhoz és Magyarországhoz is kötődik, mint ahogy Elekhez is! Ez is az a közös német-magyar múlt, amelyet ma is büszkén vállalhat minden eleki polgár, de ami így a világtalálkozó köze- ledtével meg kötelességünk is!

Rapajkó Tibor

Az élet előszobájában

Hiába, az élet már csak ilyen: állandóan búcsúzkodni kell! Persze nem minden búcsú lélekromboló, sokkal inkább jelzésértékű. Valami valamiképpen lezárul és az életpálya soron lévő epizódja következik. Az is természetes, hogy nem mindenki egyformán éli meg ezeket az eseményeket. A búcsúzások összességéből áll az életünk. Most az általános iskola nyolcadikosai elbúcsúznak egymástól, a tanáraiktól, az iskolától. A szeptemberben kezdődő új tanévben egy teljesen új környezetben, új közösségekben találják magukat. A középfokú tanulmányok idejét nevezhetjük az élet előszobájának, mert a nagybetűs élet csupán egy karnyújtásnyira van. Akik szakmát tanulnak és felsőbb fokon nem folytatják tanulmányaikat, kenyérkeresők lesznek. A szakma, a hivatás kiválasztása képezi témánkat. Néhány olyan nyolcadikos tanulót szólaltattunk meg, akik szakmát választottak, így a középiskola befejezését követően munkába állhatnak. Tőlük afelől érdeklődtünk, hogy miért azt a szakmát választották, kik adtak ehhez tanácsot, választásuknál mi vezérelte őket /jövedelem vagy a szakma szeretete/. **Tanács Edina:** - A kereskedelmi és marketing /piacszervezés/ hivatást választottam azért, mert mind többet szeretnék reklámmal foglalkozni. Ezen a szakterületen ez adott. A pályaválasztásnál önállóan döntöttem, figyelembe vettem azt, hogy olyan területen dolgozhassak, amelyen jól érzem magam, és a jövedelmezőség sem másodlagos szempont. Azt hiszem, hogy az általam választott hivatásnál a mérleg serpenyői kiegyenlítik egymást. A kiszemelt pályák közül elsőként a közgazdaságit jelöltem meg, a későbbi elemzések azután változtatásra késztettek. A középiskolai tanulmányomat Békéscsabán folytatom, naponta buszozom, amely lehet, hogy fárasztó lesz. **Veres József:** - A leendő életpályámról jó egy éve kezdtem el gondolkodni, melyhez az iskolánk is segítséget nyújtott. Osztályfőnökünk - Brindás Györgyné - is megkülönböztetett figyelmet szentelt a témára. Mégis önállóan döntöttem, kereskedelem és marketinget választottam. Ehhez az is hozzájárult, hogy nem kellett felvételizni. Úgy

vélem, hogy a képességeimet ezen a területen megfelelően tudom majd kamatoztatni. Az előttem álló tanévek száma: 4 + 2. Tanulmányaimat Békéscsabán folytatom, naponta utazom, s ez nem lesz könnyű, de megbirkózom vele. A majdani továbbtanulásról még nem gondolkodtam, de elképzelhető, hogy 6 év után sem hagyom el az iskolapadot.

Rostás Anett: - Már kisgyermekként is arra gondoltam hogy fodrász leszek, így könnyű volt számomra a pályaválasztás. Amennyiben az eredeti célom valami miatt kútba esett volna, akkor a vám- és pénzügyőr szakterületre esett volna a választásom. Az előttem álló 4 évben tanulom a szakma csínját-bíjóját Békéscsabán, utána azonnal munkába szeretnék

Menyhárt Sára: - Szeretem a reklám világot, figyelemmel kísérem a történéseket, magam is szívesen foglalkozom vele. A pályaválasztásnál igyekeztem felmérni ezen területeket, a választásom ezért a kereskedelem- és marketingvilágra összpontosult. A végső döntéshozatalnál a szüleim érveléseit, tanácsait is figyelembe vettem. Nekem az a fontos, hogy szeressem a választott hivatást, a szakmát. Ismereteim szerint átlagos fizetésre számíthatok. Amennyiben ez valamiért nem sikerülne, mindenképpen a ruhaipari és iparművészeti szakközépiskolába iratkozom. A középiskolai tanulmányaim befejezése után szeretnék elhelyezkedni. Remélem, hogy sikerülni fog.

- b -

Irodalmi sarok

Rovatszerkesztő:

Bernát

Nándor

Azt talán nem kell különösebben bizonygatnunk, hogy rovatunk számára nem könnyű megszólaló alanyt találni. A szerkesztő csak a véletlenek kedvező összecsengésében bízhat, reménykedhet. Meg talán a sportpályák varázsában. Egy-két lélekemelő focimeccs lejátzását követő kötetlen beszélgetéseink során derült fény arra, hogy Stumpf György egy-egy ihletett pillanatában az éppen aktuális gondolatait vers formájában papírra veti. Mint előljáróban megtudhattuk tőle, már az általános iskolai “kötelezettsége” előtt is szívesen lapozgatta a könyveket, nem volt külön kedvelt témaköre, a mindentolvasók széles táborát gyarapította. Aztán az általános iskola évei alatt az idő jelentős részét természetesen a tanulás kötötte le, ezért a kedvtelésszerű olvasás nem dominálhatott. Az e jellegű intenzitás inkább a “kötelező olvasmányok” időszakának lejártá után volt tapasztalható Györgynél. A két irodalmi műfaj (költészet, próza) közül inkább a költészet kötötte le a figyelmét, itt elsősorban Petőfi Sándorra és József Attilára kell gondolni. Az előbbinél különösen a rímbe, szinte dalba költött egyszerűség, és mégis csodálatos nagyszerűség, gondolatiság ragadta meg, nem hiába jellemzik Petőfi Sándort a nép költőjének. Ezen költők műveinek olvasása mellett került fókuszpontba Ady Endre munkássága, az ő költészete már összetettebb, elgondolkodtatóbb. Nem mennek ritkaságszáma azon versei sem, amikor az olvasónak akár kétszer-háromszor is át kell tanulmányoznia ahhoz, hogy érdemben tudjon kommunikálni róla. Alanyunk ez idő tájt évente átlagosan harminc-negyven kötetet olvasott el, stílustól, témakörtől teljesen függetlenül. Az utóbbi időben, mondhatnánk napjainkban, a figyelem a világirodalom óriása, William Shakespeare felé irányul. És mindezzel le is zárható a kedvencek sora,

most pedig a saját szárnypróbálgatás következne, a saját érzelem, gondolatok rímbe, versbe való ültetése. Ezen próbálkozások az 1990-es évektől követhetők nyomon. A kezdeti időszakot természetesen az ihletettség rendszabályozza, vagyis volt olyan hónap, amikor két-három vers is megszületett, hogy aztán fél esztendő is elteljen anélkül, hogy néhány sor is papírra vetődjön. A kezdeti rímeket a szerelem ihlette, hogy aztán a későbbiekben már az élet tapasztalása, megértése ágyazódjon a vers adta keretek közé. Ezen bevezető után nézzük György két költeményét.

Stumpf	György:			Lázálom
I				
Mint		lázálmából		ébredő
tébolyult				szendergés
tört	rám	úgy	a	vágy,
mely		simogatva		gyötör
még				mindig
a	feledés		burkán	át
a	sűrű		csend	moraja,
mint	egy		vad	darázs,
léted				emléke,
s	a		szeretni	akarás
járt		át		megint.
I				
Hirtelen				szellő,
és	a	testemet	forró	lávaként
előntő				verejtékcseppek,
mint	megannyi		boldog	perc
tűnnek				el,
a				lepedőn,
s				bennem
már	az		álom	határán
lépnek		át		épp,
mikor		a		tudatalattimban,
-	mint	egy	kép	-
formálódik		ki		arcod,
és				szép.
nevetésed				hangját
még		mindig		hallom,
álomban	is		velem	vagy,
nem		feledlek	
..... alszom.				

Belső monológ

Csukott			szem
Zárt			ajak,
Lehajtott			fej,
Morajló			gondolat
.Dúdol	a		csönd,
Hallgat	a		zaj,
Egymást			kergetik,
Sírás	és		kacaj.
Sötétbe			borul
Fénye	a		napnak,
S	örül	a	gyermek
Kit	ebeknek		adnak.
Búsul	a		gazdag,
Vigad	a		vak,
Szerelmesek			kardot
Egymásra			rántanak.
Süketek			hallgatják,
A	szónokló		papot,
S	szabadságnak		hívják
A	nyomorult		rabot.
Feléget			mindent
Egy	szemernyi		szikra,
Elaljasult			világ
S létünknek titka.			

Hőbetegségek

Jó tudni, hogy nálunk ugyan ritkán tartós a rekkenő hőség, de az öregeknek, a csecsemőknek és a kisgyermeknek, valamint a bizonyos betegségekben szenvedőknek nem előnyös huzamosabb ideig a napon tartózkodniuk. Testünk belső (mag-) hőmérséklete 37 Celsius-fok körüli. Ha ez az érték a hőtermelésnek (felhevülésnek) - a hőleadás fölébe kerekedése miatt - 40,5 Celsius-fok fölé emelkedik, s ehhez heveny tudatállapotbeli változás társul, hőségutáról beszélnek az orvosok. Az ennél kisebb, de 38 Celsius-fokot meghaladó maghőmérséklet esetén támadó hőkimerülésnek - amelyet a fokozott verejtékezés és ásványianyag-vesztés miatti kiszáradás idéz elő - jellegzetesek a tünetei: az ember gyengének érzi magát, forró és száraz a bőre, rossz a közérzete, szédül, fáj a feje, hányinger vagy hányás kínozza, szapora a légzése és a szívverése, csökken a vérnyomása, valamint romlik a látása. A hőséguta ugyanakkor nem egyszer előjelek nélküli ájulással kezdődik. Minden esetben a beteg alapos vizsgálata indokolt, mely során hőmérsékletméréssel győződhetünk meg a testhőmérséklet értékéről, valamint laboratóriumi és eszközös (röntgenvizsgálat, EKG vizsgálat) is szükségessé válhat.

Minél előbb el kell kezdeni a beteg szakszerű kezelését. A legfontosabb teendő a kórosan magas testhőmérséklet csökkentése. Abban a tekintetben azonban megoszlik az orvosok véleménye - mint azt a szakirodalom jól tükrözi -, hogy ezt miképp érék el. Némelyek a párologtatásos módszerre esküsznek. Ennek az a lényege, hogy eltávolítják a beteg felsőruházatát, s vagy vízzel spriccelik le, vagy hideg vizes takaróba burkolják be a testét, majd légáramlatot keltenek a víz gyors párolgása érdekében (a párolgás hőelvonással jár). Hőguta gyanúja esetén ez a szabadban, a baleset színhelyén is végezhető mindaddig, amíg a mentő meg nem érkezik. A tapasztalatok azt mutatják, hogy ez az eljárás kisebb mérvű érösszehúzódással és hőtermelő didergéssel jár, mint a túlhevült test hideg vízbe merítése, amikor is orvos jelenlétére van szükség. Már csak azért is, mert a hideg víz szívleállást idézhet elő. (Erre minden nyáron akad szomorú példa, hiszen ha a napon felhevült testű ember a vízbe veti magát, az végzetes kimenetelű lehet.) A kórházban gyógyszerrel is elősegítik a test gyors hűlését, amelyet egyrészt a hőleadást fokozó perifériás (szívtől távoli terület) értágítás, másrészt a hőtermelésre vezető didergés leállítása mozdít elő. De az is szokásos eljárás, hogy kiegészítésképpen a gyomrot vagy a végbelet is hideg vízzel áramoltatják

át. Minthogy a hőguta - mint láttuk - korántsem veszélytelen betegség, mindent el kell követni a megelőzése véget. Megfelelő öltözködéssel alkalmazkodjunk a hőmérséklethez, a legnagyobb hőségben ne napozzunk huzamosan (ez az erős ultraibolya sugárzás miatt egyébként sem előnyös), s ne végezzünk nehéz testi munkát (a sportolást is beleértve), valamint ügyeljünk arra, hogy rendben legyen a folyadék - és sóháztartásunk (ne szomjazzunk, s ne szenvedjünk hiányt konyhasóból). Bizonyos állapotokra, betegségekre és gyógyszerek szedésére szintén tekintettel kell lenni. A lázas állapot, az idült betegségek (köztük az egyensúlyban nem tartott cukorbeteg és magas vérnyomás), a perifériás érbetegség és a hőszabályozás zavarai ugyanúgy hőgutára hajlamosítanak, mint az idegrendszeri megbetegedésben szenvedők.

Egyéb bántalmak

Az eddiginél a legsúlyosabb hőbetegségekről, a hőgutáról szóltunk. A hő azonban enyhébb bántalmakat is okoz. A legártalmatlanabb a hővizenyő, amelyet a vérereknek a tágulata idéz elő. Emiatt például az álló ember lába megduzzadhat. Ezen a láb mozgatásával vagy felpolcolásával lehet javítani. A hőhöz nem kellően alkalmazkodó, víz- és sóhiányban szenvedő (vizelethajtó gyógyszer szedő) embernek fájdalmas hőgörcsben is része lehet, amelyben főleg a láb, a kar és a has harántcsíkt izmai vesznek részt. Ez arra figyelmeztet, hogy a hiányzó folyadékot és sót pótolni kell. Nem ritka a hőség miatti átmeneti ájulás sem, amely leginkább tartós álláskor vagy hirtelen felálláskor szokott bekövetkezni. Mihelyt azonban az ember a földre kerül, visszanyeri az eszméletét. Ilyenkor jól teszi, ha egy ideig vízszintes testhelyzetben marad, s nem árt, ha mielőbb egy kis folyadékot is vesz magához.

Békés Megyei ÁNTSZ ajánlásával: Tóth Gyöngyi